

NOTITIE VANGNETUITKERING PARTICIPATIEWET 2018

CRANENDONCK

april 2019

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Wijze vaststelling jaarlijkse budget BUIG en verdeling	4
3	Analyse van omvang en oorzaken van het tekort	5
4	Maatregelen reductie budgettekort	7
5	Ingezette projecten en activiteiten en het effect ervan in 2018.....	9
6	Prognose 2019 en volgende jaren.....	14

1 Inleiding

Op basis van de “Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten” (BUIG) ontvangen gemeenten per kalenderjaar een budget voor de bekostiging van uitkeringen voor levensonderhoud. Hiermee worden uitkeringen op grond van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (voor levensonderhoud startende ondernemers) betaald. Daarnaast kan de gemeente dit budget inzetten voor de kosten van loonkostensubsidies. Als de gemeente hiervan overhoudt, is het overschot vrij besteedbaar. Gemeenten die tekorten hebben op hun inkomensdeel dienen dit in beginsel op te vangen met eigen middelen.

Gemeenten met een tekort kunnen onder voorwaarden in aanmerking komen voor een aanvullend budget. De actuele regeling hiervoor heet ‘vangnetuitkering’.

De vangnetuitkering kent een getrapt eigen risico:

- 1^e trede: een tekort tot 5% is volledig voor rekening van de gemeente;
- 2^e trede: bij een tekort van 5% t/m 12,5% wordt de gemeente voor 50% gecompenseerd;
- 3^e trede: voor het deel van het tekort boven de 12,5% wordt de gemeente volledig gecompenseerd.

Om met succes een beroep op een vangnetuitkering over 2018 te doen, gelden de volgende financiële en procedurele voorwaarden¹:

- a) over 2018 moet sprake zijn van een tekort dat meer bedraagt dan 5% van de definitief over dat jaar toegekende gebundelde uitkering als bedoeld in artikel 69 Participatiewet;
- b) over 2016, 2017 en 2018 moet sprake zijn van een gecumuleerd tekort dat meer bedraagt dan 5%, berekend over alleen de definitief over 2018 toegekende gebundelde uitkering als bedoeld in artikel 69 Participatiewet (zie tabel 3.1. blauwe vak);
- c) het college moet in 2019 tijdig een verzoek indienen volgens het daartoe vastgestelde model;
- d) bij het indienen van het verzoek moet het college met instemming van de gemeenteraad verklaren dat het maatregelen heeft genomen om tot tekortreductie te komen.
- e) indien over 2016 en/of 2017 een vangnetuitkering is toegekend, dienen zowel interne als externe maatregelen te worden getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Toelichting:

- a) zie hoofdstuk 3
- b) zie hoofdstuk 3
- c) het verzoek moet uiterlijk op 15 augustus 2019 digitaal, per e-mail, zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Verzoeken die na 15 augustus 2019 door de commissie worden ontvangen, worden niet in behandeling genomen.
- d) de gemeenteraad moet, door middel van zijn instemming, de juistheid van de verklaring van het college bevestigen.
- e) zie hoofdstuk 5

¹ Bron: modelaanvraagformulier Vangnetuitkering Participatiewet over 2018

Leeswijzer

Tevens wordt in deze notitie toegelicht hoe het budget BUIG 2018 voor onze gemeente is vastgesteld (H2). Vervolgens volgt in hoofdstuk 3 de omvang van het mogelijke beroep op de vangnetregeling 2018 en een uitgebreide verklaring voor het tekort op het budget BUIG 2018. Hierna wordt in hoofdstuk 4 aangegeven welke maatregelen er in de afgelopen jaren genomen zijn om het tekort op de BUIG terug te dringen waarbij specifiek ingezoomd wordt op 2018/begin 2019. De ingezette activiteiten en (waar mogelijk) het behaalde resultaat in 2018 zijn opgenomen in hoofdstuk 5. Tot slot, in hoofdstuk 6, wordt inzicht gegeven in de verwachte lasten BUIG in relatie tot het te ontvangen BUIG-budget in de jaren 2019 en verder.

In deze notitie wordt de relatief grote toename van de uitkeringslasten in 2017 en de tekorten beschreven en geanalyseerd. Hierbij is gebruik gemaakt van gegevens uit de benchmark van Divosa en het rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten. Ook is gebruik gemaakt van managementinformatie van Werk en Inkomen en de arbeidsmarktmonitor van het UWV.

Aan de benchmark Divosa nemen 220 gemeenten deel die gezamenlijk 84% van het aantal bijstandsgerechtigden vertegenwoordigen. Binnen de benchmark worden de ontwikkelingen in omvang en kenmerken uitkeringenbestand van gemeenten gemeten en met elkaar vergeleken. Hiernaast zijn er periodieke overleggen met medewerkers van Divosa waarbij ontwikkelingen en resultaten besproken worden. Bij de overleggen in 2018 en 2019 is voornamelijk gesproken over mogelijkheden om het uitkeringenbestand te beperken.

2 Wijze vaststelling jaarlijkse budget BUIG en verdeling

Jaarlijks wordt door het rijk een landelijk budget BUIG vastgesteld dat afdoende dient te zijn om de uitkeringslasten BUIG van alle gemeenten te dekken. Dit budget wordt in eerste instantie voorlopig (in september voorafgaand) en vervolgens eind september in het betreffende jaar definitief vastgesteld.

Vervolgens wordt dit budget verdeeld over de gemeenten. De wijze waarop dit gebeurt, is afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente. Gemeenten tot 15.000 inwoners ontvangen het budgetaandeel op basis van het aandeel in de landelijke lasten twee jaar ervoor (t-2). Gemeenten met meer dan 40.000 inwoners ontvangen een budgetaandeel op basis van een objectief verdeelmodel (multiniveau-model van Centraal Planbureau). Bij gemeenten met 15.000 tot 40.000 inwoners wordt het budgetaandeel vastgesteld op basis van een mix tussen historische kosten (t-2) en het multiniveau-model.

Concreet heeft dit tot gevolg dat het budget BUIG voor onze gemeente over 2018 voor 77% wordt vastgesteld op basis van de historische lasten (aandeel Cranendonck in landelijke uitkeringslasten 2018) en voor 23% op basis van het objectieve verdeelmodel. De historische lasten bepalen voor het grootste deel de hoogte van het toegekende budget BUIG.

3 Analyse van omvang en oorzaken van het tekort

Omvang tekort

In onderstaande tabel staan de totalen voor het budget BUIG in 2018. De omvang van het beroep op de Vangnetuitkering komt uit op € 96.814.

Tabel 3.1: Beroep vangnetuitkering 2018 Cranendonck:

	2018		2017		2016	
Definitieve budget		3.523.094		3.327.464		3.246.936
Lasten BUIG	3.849.020		3.943.501		3.450.421	
Baten BUIG	-43.821		-33.965		-44.388	
Loonkostensubsidies	87.678					
Netto uitkeringslasten		3.892.877		3.909.536		3.406.033
Saldo budget minus kosten uitkeringen		-369.783		-582.072		-159.097
Tekort in % van het budget	TEKORT	-10,5%	TEKORT	-17,5%	TEKORT	-4,90%
Voorwaarden:						
Minimaal tekort 2018 >5% van Def.budget en	369.783	10,5%	VOLDOET			
totaal te kort 2016 + 2017+2018 >5%	1.110.952	31,5%	VOLDOET			
RECHT OP VANGNET						

	Bedrag	Hoogte beroep vangnet
Hoogte vangnet		
Tekort tot 5% (0% compensatie)	€ 176.155	€ -
Tekort van 5 tot 12,5% (50% compensatie)	€ 193.628	€ 96.814
Tekort boven 12,5% (100% compensatie)	€ -	€ -
Totaal beroep vangnetuitkering	€ 369.783	€ 96.814

Oorzaken tekort

Het budget BUIG 2018 voor onze gemeente wordt voor het grootste deel vastgesteld (77%) op basis van het aandeel in het landelijke uitkeringslasten in 2016 (jaar t-2). Dit heeft tot gevolg dat een relatief sterke toename van de uitkeringslasten pas twee jaar later tot uitdrukking komt in een hoger budget BUIG.

De overige 23% van het budget BUIG wordt vastgesteld op basis van het objectieve verdeelmodel. Bij het objectieve verdeelmodel wordt op basis van kenmerken van inwoners de kans op een bijstandsuitkering berekend. Voorbeelden van deze kenmerken zijn leefvorm, leeftijd, land van herkomst en opleidingsniveau. In 2018 ontvangen meer inwoners een uitkering dan waar het objectieve model van uitgaat Dit veroorzaakt een tekort van € 45.000 in 2018 (bron Informatietool Participatiewet 2018 SEO).

Dit grootste deel van het tekort (€ 369.783) wordt verklaard door de t-2 systematiek waarmee 77% van het budget BUIG in 2018 wordt vastgesteld.

Tabel 3.2: ontwikkeling budget BUIG en uitkeringslasten Cranendonck ten opzichte van landelijke ontwikkeling

Jaar	Cranendonck ontwikkeling uitkeringslasten tov voorafgaand jaar	Landelijke ontwikkeling uitkeringslasten tov voorafgaand jaar	Cranendonck ontwikkeling budget BUIG tov voorafgaand jaar	Landelijke ontwikkeling budget BUIG tov voorafgaand jaar
2011	1,0%	6,7%	14,5%	-0,2%
2012	0,7%	3,6%	14,4%	22,4%
2013	17,2%	9,7%	9,3%	14,2%
2014	14,0%	7,7%	-1,8%	1,4%
2015	-1,4%	-1,3%	10,1%	-2,5%
2016	4,0%	4,6%	6,6%	1,7%
2017	12,8%	3,3%	2,5%	3,5%
2018	-0,4%	-1,9%	5,9%	5,5%
2019	-6,7%	-0,5%	4,8%	0,1%

**2019 voorlopig budget BUIG en begrote uitkeringslasten*

In bovenstaande tabel is de t-2 systematiek waarmee het budget BUIG wordt vastgesteld duidelijk zichtbaar. In 2011, 2013 en 2017 zijn de uitkeringslasten in Cranendonck veel sterker toegenomen dan landelijk. Als gevolg hiervan ontvangt Cranendonck twee jaar later een hoger budget BUIG.

In 2017 zijn de uitkeringslasten in Cranendonck sterker toegenomen dan landelijk. De redenen hiervan worden op de volgende pagina beschreven. In 2018 is de lastenontwikkeling in lijn met de landelijke ontwikkeling. Omdat de relatief sterke toename van de uitkeringslasten in 2017 pas in 2019 tot een hoger budget BUIG leidt, is de oorzaak van het tekort BUIG 2018 terug te voeren naar de sterke toename van de uitkeringslasten in 2017.

Bij het verzoek Vangnet 2017 is een uitgebreide analyse gemaakt van de oorzaken van de grote toename van het aantal uitkeringen in 2017. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van de gegevens uit de benchmark van Divosa.

Tabel 3.3 Gemiddelde instroom en uitstroom per maand ten opzichte van aantal uitkeringen BUIG jan- dec. 2017 (bron benchmark Divosa)

	instroom	uitstroom
Cranendonck	3,00%	2,40%
Landelijk	2,70%	2,80%

De sterke toename van de uitkeringslasten in 2017 werd veroorzaakt door zoveel een relatief hoge instroom en een lage uitstroom. De hoge instroom werd voornamelijk veroorzaakt door het grote aantal vergunninghouders wat in 2017 opgevangen is en het grote aantal inwoners wat beroep op een uitkering heeft gedaan na einde werk of zelfstandig bedrijf (zie tabel 3.6)

De relatief lage uitstroom was met het gevolg van een lage uitstroom om autonome redenen in 2017. Voorbeelden van autonome redenen van uitstroom zijn bereiken pensioengerechtigde leeftijd, verhuizen naar andere gemeente en aangaan relatie.

In tegenstelling tot 2017 zijn in 2018 de uitkeringslasten in Cranendonck afgenomen. Deze afname heeft zich hoofdzakelijk in de tweede helft 2018 voorgedaan. Deze ontwikkeling kan niet los gezien worden van de acties die vanaf medio 2017 ingezet zijn om de sterke toename van het aantal uitkeringen om te buigen tot een afname.

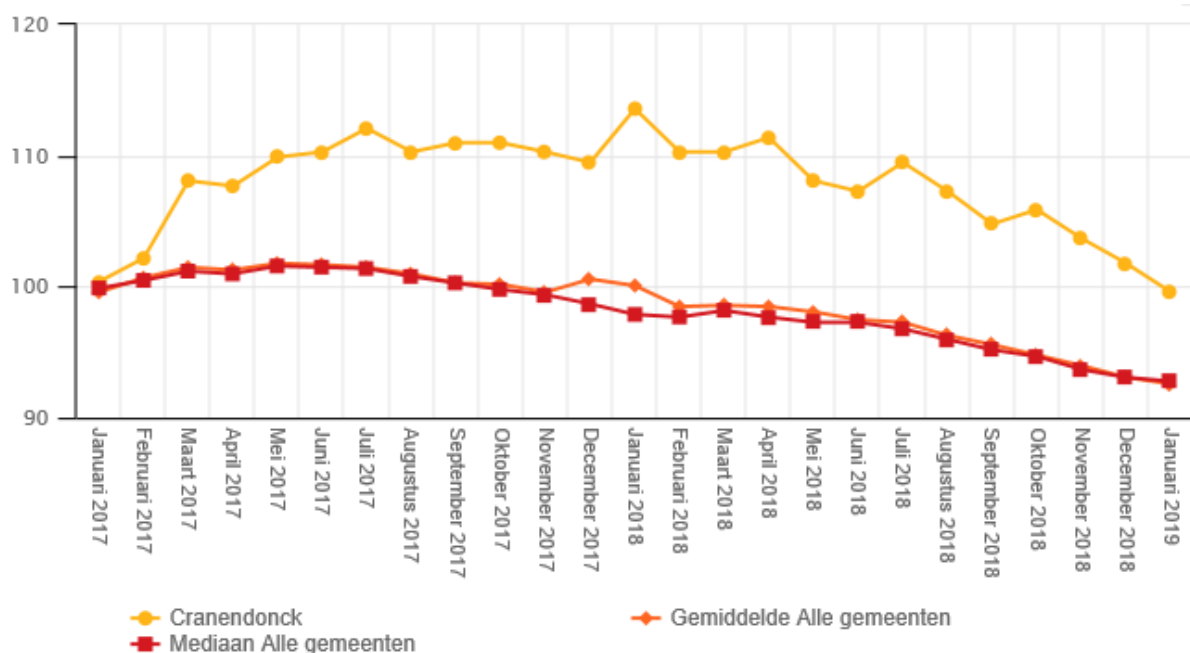
4 Maatregelen reductie budgettekort

In de tweede helft 2017 is de samenwerking met Werk.kom (onderdeel De Risse) geïntensiveerd en is een arbeidsmakelaar gestart. Medio 2018 is het “aanvalsplan bestandsreductie” gestart. Dit project heeft als doelstelling het aantal uitkeringen terug te brengen van 287 op 1 juli 2018 tot 265 ultimo 2018 en tot 240 op 1 juli 2019. Het eerste doelstelling is hierbij bereikt. In de tweede helft 2018 is het aantal uitkeringen afgenomen van 287 tot 263.

Het aanvalsplan bestandsreductie bevat een groot aantal elementen die integraal uitgevoerd worden:

- Beperken instroom door bij poortwachtersrol de focus meer op arbeid en minder op uitkering te leggen.
- Vergroten uitstroom uit het zittende bestand door intensievere samenwerking met arbeidsmakelaar en Werk.kom.
- In samenwerking met sociaal team de nadruk meer op realiseren duurzame uitstroom leggen
- In de samenwerking met Werk.kom worden uitkeringsgerechtigden begeleid met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt (vb vergunninghouders). De nadruk lag op het wegnemen van belemmeringen om vervolgens uitstroom richting werk mogelijk te maken.
- Inzet handhaving wordt geïntensiveerd. Hierbij wordt o.a. een handhaver een dag per week gestationeerd in Cranendonck
- Screening uitkeringsgerechtigden op gebruik voorliggende voorzieningen
- Medewerkers trainen in “empowerment” en :”motivational interviewing”
- Vergroten inkomsten uit deeltijdwerk bij uitkeringsgerechtigden.

Tabel 4.1 Ontwikkeling aantal uitkeringen vanaf 2017 (bron benchmark Divosa)

De extra inspanningen zijn zichtbaar in de ontwikkeling van het aantal uitkeringen in Cranendonck ten opzichte van andere gemeenten die deelnemen aan de benchmark Divosa.

In de eerste helft 2017 is het aantal uitkeringen in Cranendonck veel sterker toegenomen dan landelijk (afstand tussen beide lijnen neemt toe). Tussen medio 2017 en medio 2018 (intensivering samenwerking Werk.kom en start inzet arbeidsmakelaar) is de ontwikkeling van het aantal uitkeringen in Cranendonck vergelijkbaar met de landelijke ontwikkeling (afstand tussen lijnen blijft ongeveer gelijk). Vanaf juli 2018 (start “aanvalsplan bestandsreductie”) neemt het aantal uitkeringen in Cranendonck sterker af dan landelijk.

Het eerste doelstelling van het project bestandsreductie is inmiddels gerealiseerd. Het aantal uitkeringen op 31 december 2018 bedroeg 263.

Tabel 4.2 Redenen van uitstroom vanaf 2015 (bron managementinfo Werk & Inkomen)

Reden uitstroom	2015	2016	2017	2018
Werk of zelfstandig bedrijf	31	15	34	42
Vertrek uit gemeente	10	10	13	14
Bereiken pensioengerechtigde leeftijd	9	10	4	12
Aangaan relatie	5	2	4	3
Overige redenen	14	12	11	18
Totaal	69	49	66	89

De uitstroom is in 2018 aanzienlijk hoger dan in 2017. Met name de uitstroom naar werk is sterk toegenomen. Dit het gevolg van de extra investeringen die gedaan zijn in arbeidstoeleiding. Hiernaast hebben relatief veel uitkeringsgerechtigden in 2018 de pensioengerechtigde leeftijd bereikt.

Tabel 4.3 Redenen van instroom vanaf 2015 (bron managementinfo Werk & Inkomen)

Reden instroom	2015	2016	2017	2018
Opvang vergunninghouders	9	13	21	7
Einde werk of zelfstandig bedrijf	11	11	24	4
Einde WW	14	20	10	6
Vestiging in gemeente	12	10	9	13
Einde relatie	4	10	14	6
Overige redenen	18	19	18	19
Totaal	68	83	96	55

Naast een hogere uitstroom naar werk was de instroom in 2018 laag. Deze lage instroom is te verklaren doordat er aan veel minder vergunninghouders een uitkering is toegekend (door lagere opvang) en er veel minder inwoners beroep op een uitkering hebben gedaan na einde werk/zelfstandig bedrijf en na einde WW. De verklaring hiervoor de verbeterde situatie op de arbeidsmarkt en het project bestandsreductie (aanpassing poortwachtersrol, inzet handhaving en de focus om te voorkomen dat inwoners beroep doen op een uitkering).

Om deze bestandsreductie te realiseren is een forse investering in participatie gedaan. Vanuit de integratie-uitkering sociaal domein ontvang de gemeente middelen vanuit het rijk ter dekking van de

kosten voor participatie/re-integratie. De uitgaven die Cranendonck gedaan heeft om het aantal uitkeringen terug te brengen zijn vanaf 2017 veel hoger dan de integratie-uitkering.

Tabel 4.4 Financiering participatie vanaf 2017

	2017	2018	Begroting 2019
Integratie uitkering sociaal domein	254.620	219.341	224.244
Ingezette eigen middelen	57.629	340.519	198.756
Totale uitgaven	312.249	559.860	423.000

Tabel 4.5 Specificatie uitgaven participatie vanaf 2017

Activiteit	2017	2018	Begroting 2019
Samenwerking Werk.kom.	64.777	150.000	152.000
Arbeidsmakelaar		92.748	80.000
Onthaalteam		14.360	
Kansrijk in de Wijk		38.593	
Clean Team	49.941		
Begeleidingskosten en werkplekaanpassing LKS	16.122	16.559	25.000
Werkgeverspremies		0	10.000
Losse maatwerkprojecten	174.149	185.062	106.000
Project kwetsbare jongeren	7.260		
Begeleidingskosten beschut werk		2.511	10.000
Project sociaal domein		15.027	20.000
Project vergunninghouders		45.000	20.000
Totaal	312.249	559.860	423.000

5 Ingezette projecten en activiteiten en het effect ervan in 2018

In dit hoofdstuk worden de in 2018 en 2019 lopende re-integratie activiteiten beschreven. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen activiteiten die zijn gestart voor 2018, in 2018 en die gestart zijn in 2019.

Bij activiteiten gericht op het voorkomen van bijstandsafhankelijkheid, uitstroom naar werk of het verwerven van deeltijd inkomsten worden de resultaten ervan in 2018 waar mogelijk weergegeven. Bij andere activiteiten is dit niet mogelijk omdat deze gericht zijn op verbeteren van de samenwerking of het versterken van de uitvoering.

5.1 Projecten en activiteiten die reeds – voor 2018 – zijn gestart

1. Handhaving

Als er signalen van mogelijke fraude zijn, zoals verblijfplaats, samenleving of verzwegen inkomsten, wordt handhaving ingeschakeld. Sinds het begin van 2016 is er een handhaver gedetacheerd vanuit een specialistisch bureau bij Werk & Inkomen. Sinds 2018 is deze handhaver ook een vaste dag werkzaam/aanwezig in Cranendonck.

In 2018 zijn in de gemeente Cranendonck 7 onderzoeken afgerond. Hiervan zijn 5 uitkeringen zijn beëindigd dan wel gewijzigd en 2 uitkeringen zijn na onderzoek niet toegekend omdat er na onderzoek door handhaving geen recht op uitkering bleek te zijn. Dit heeft een besparing op de uitkeringslasten van € 72.230 op jaarbasis opgeleverd.

2. Poortaanpak

Als iemand aangeeft een beroep te willen doen op een uitkering, wordt hij uitgenodigd voor een intakegesprek. Doelstelling hierbij is wijzen op de eigen verantwoordelijkheid en een beeld te krijgen van de mogelijkheden tot arbeid. Ook wordt bij signalen van mogelijke fraude (woonsituatie of arbeid) een onderzoek ingesteld. Voor uitkeringsgerechtigden voor wie arbeid niet mogelijk is, wordt de uitkeringsaanvraag direct in behandeling genomen.

Voor uitkeringsgerechtigden die kunnen werken, maken we gebruik van de mogelijkheden die Werk.kom biedt. De poortaanpak van Werk.kom is een training met werkcomponent voor inwoners die een beroep doen op de bijstand en die kunnen werken. Op de locatie in Weert worden deelnemers maximaal aangesproken op hun eigen verantwoordelijkheid en gestimuleerd om zelf initiatief te tonen om werk te vinden.

In 2018 zijn er 72 trajecten ingekocht bij de Risse.

Jobhunting

Wanneer een uitkeringsgerechtigde kansrijk is op de arbeidsmarkt maar ondersteuning noodzakelijk is om aan het werk te komen, schakelen we een jobhunter in. Deze (externe) professional gaat samen met de uitkeringsgerechtigde aan de slag om werk te vinden. Doordat we met deze externe partijen *less cure, less pay* afspraken hebben, leiden deze trajecten vaak tot het vinden van werk en besparen ze bovendien kosten. Voor niet-succesvol afgesloten trajecten betalen we immers een lagere vergoeding.

In 2018 zijn er 26 jobhunting trajecten voor uitkeringsgerechtigden bij diverse partners ingekocht. Bij 6 van deze trajecten heeft dit in 2018 geleid tot uitstroom naar werk vanuit de uitkering. Omdat een aantal trajecten nog lopen zal de totale uitstroom waarschijnlijk hoger worden.

3. Clean Team/Kansrijk in de wijk

Voor mensen met een lange afstand tot de arbeidsmarkt is het project Clean Team gestart. Door de samenwerking met de nieuwe arbeidsmarktregio per 2018 is het Clean Team onder de vlag van de Risse gecontinueerd als Kansrijk in de Wijk. Uitkeringsgerechtigden werken drie dagen per week aan een schonere en meer opgeruimde gemeente. De deelnemers doen dit gedurende maximaal een jaar en met behoud van uitkering. Hiermee hebben mensen meer structuur in hun bestaan, zijn ze meer betrokken bij de samenleving en vergroten ze hun kansen op de arbeidsmarkt. Alhoewel dit project niet gericht is op uitstroom, komen deelnemers in individuele gevallen wel aan werk. Daarnaast zijn de reacties van de betrokken partijen (deelnemers, inwoners en gemeente) ronduit positief.

Dit project is niet gericht op directe uitstroom richting werk. Kansrijk in de wijk heeft in 2018 niet geleid tot directe uitstroom naar werk. Wel zijn een aantal deelnemers doorgestroomd naar andere trajecten of voeren vrijwilligerswerk uit.

4. Pilot klantmanagement op locatie

Vanaf 2016 zijn de klantmanagers van Werk & Inkomen op het gemeentehuis van Cranendonck werkzaam. Op deze manier is de wens van de gemeenteraad gerealiseerd om dienstverlening dichter

bij de burger te organiseren. De klantmanagers maken deel uit van het sociaal team en werken hierdoor nauwer samen met de WMO-consulenten. Deze samenwerking beoogt meer duurzame uitstroom doordat de problematiek van uitkeringsgerechtigden samen grondig worden aangepakt.

Het effect hiervan op uitstroom richting werk is niet meetbaar.

5. Arbeidsmakelaar

Sinds eind 2017 is er budget beschikbaar gesteld voor een arbeidsmakelaar. De arbeidsmakelaar bemiddelt mensen naar werk waarbij niet alleen gericht wordt op uitkeringsgerechtigden maar ook op niet-uitkeringsgerechtigden of personen die zich melden voor een uitkering. Tevens bevordert de arbeidsmakelaar het sociaal ondernemen op lokaal niveau. Op deze wijze wordt beroep op een bijstandsuitkering beperkt.

Parallel daaraan is de arbeidsmakelaar gestart met het bemiddelen van mensen naar werk op de lokale Cranendonckse arbeidsmarkt. Concreet heeft dat in 2018 geleid tot 23 (proef)plaatsingen van personen met een uitkering in Cranendonck.

6. IMM@Work

Sinds het voorjaar van 2017 draait er een nieuw programma dat aansluit op de dienstverlening van de poortaanpak. Die inwoners die niet door de inzet van Werk.kom aan het werk hebben kunnen gaan, stromen hier in. Zij worden ondersteund door twee externe professionals die hen ondersteunen met het maken van een onderscheidend cv, het verhogen van de motivatie en het vinden van werk.

In 2018 hebben 20 uitkeringsgerechtigden deelgenomen aan het project IMM@Work. Hiervan zijn 9 uitkeringsgerechtigden uitgestroomd richting werk. Bij enkele deelnemers loopt het traject nog.

7. Onderzoek effectiviteit re-integratie

In 2017 is gestart met een onderzoek door Avans Hogescholen naar de effectiviteit van de ingekochte re-integratieactiviteiten op A2 niveau (gemeenten Heeze-Leende, Valkenswaard & Cranendonck). Hierdoor ontstaat een compleet overzicht van alle re-integratie activiteiten met doelstelling en resultaat waardoor het budget nog meer doelgericht ingezet is.

Uit dit onderzoek blijkt dat bij 66% van de ingezette re-integratie activiteiten in 2016 effectief is geweest dat betekent dat de vooraf opgestelde doelstellingen zijn bereikt.

Het onderzoek is gebruik om bestaande re-integratie activiteiten beter in te zetten. Hiernaast zijn de resultaten gebruikt om nieuwe activiteiten te ontwikkelen.

8. Benchmark Divosa

De Divosa Benchmark is het instrument waarmee gemeenten hun prestaties op het gebied van Werk & Inkomen kunnen meten en vergelijken met meer dan 220 andere gemeenten (84% dekking bijstandsvolume). Hierdoor wordt inzage verschaft in de prestaties van de gemeente Cranendonck op het gebied van bijstand, re-integratie en handhaving ten opzichte van andere gemeenten. Doordat deze informatie vergeleken kan worden met andere vergelijkbare gemeenten levert dit bruikbare informatie en ideeën op. Hiernaast is deze informatie besproken met medewerkers van Divosa tijdens de periodieke overleggen.

4.2 Gestarte projecten en activiteiten in 2018

In 2018 zijn er diverse extra inspanningen gedaan om het aantal bijstandsuitkeringen en daarmee de uitkeringslasten te beperken. Het ging om maatregelen om zowel de instroom te beperken als de uitstroom te vergroten.

1. Laaggeletterdheid

Veel mensen hebben moeite met lezen en schrijven. Naar schatting heeft 12-14% van de mensen tussen de 15 en 65 jaar daar zelfs zo veel moeite mee dat ze er in het dagelijks leven veel hinder van hebben, zij worden ook wel laaggeletterden genoemd. Zij hebben moeite met het begrijpen van een bijsluiter van medicijnen, brieven van instanties of met werkinstructies. Het vinden van werk is voor deze groep moeilijk. Daarnaast is er ook een grote groep mensen, die moeite heeft met andere basisvaardigheden zoals omgaan met de computer en rekenen. Kortom, zij beschikken over onvoldoende basisvaardigheden om optimaal in de huidige maatschappij te kunnen functioneren.

Het Digitaalhuis in Cranendonck is in 2018 geopend. Werk en Inkomen is een belangrijke vindplaats, aangezien er binnen de groep bijstandsgerechtigden relatief meer mensen laaggeletterd zijn. Vanuit deze hoedanigheid zijn de klantmanagers Werk en Inkomen in 2018 getraind in het herkennen en doorverwijzen van mensen die laaggeletterd zijn of niet digivaardig zijn. Insteek is om vanaf medio 2019 alle bijstandsgerechtigden met de taalmeter te screenen op taalvaardigheden.

2. Project Vergunninghouders

Los van de komst van de Participatiewet staat de toestroom van een grote groep vluchtelingen. In 2016 is er een recordaantal asielaanvragen gedaan in ons land. Wanneer de vluchtelingen de aanvraagprocedure hebben doorlopen en een verblijfsstatus gekregen hebben, stromen ze door naar de gemeenten. De gemeente zorgt vervolgens allereerst voor huisvesting, maar heeft daarnaast ook de taak om hen in de samenleving te integreren.

Om te zorgen dat zij onderdeel worden van onze gemeenschap gaan we een op hen gericht programma opzetten om hen naar werk te begeleiden. De aanpak kent een individuele benadering.

Het doel is om de vergunninghouders te laten participeren daar waar dat mogelijk is, te ondersteunen in het eigen maken van de Nederlandse taal en het (nog meer) kennis laten maken met de Nederlandse cultuur. Daar waar mogelijk wordt begeleid naar werk dan wel school.

Het project vergunninghouders loopt nog door in 2019. Ondanks dat vergunninghouders over het algemeen een behoorlijke afstand tot de arbeidsmarkt hebben, zijn er in 2018 al 2 vergunninghouders uitgestroomd richting werk. Voor 2019 wordt een grotere uitstroom verwacht.

3. Aanvalsplan bestandsreductie

Sinds juni 2018 is het aanvalsplan bestandsreductie van kracht. Dit project heeft als doelstelling het aantal uitkeringen terug te brengen van 287 op 1 juli 2018 tot 265 ultimo 2018 en tot 240 op 1 juli 2019. Het eerste doelstelling is hierbij bereikt. In de tweede helft 2018 is het aantal uitkeringen afgenomen van 287 tot 263.

Het belangrijkste pijlers van het aanvalsplan bestandsreductie zijn:

- Beperken instroom door bij poortwachtersrol de focus meer op arbeid en minder op uitkering te leggen.

- Vergroten uitstroom uit het zittende bestand door intensievere samenwerking met arbeidsmakelaar en Werk.kom.
- Inzet handhaving wordt geïntensiveerd. Hierbij wordt o.a. een handhaver een dag per week gestationeerd in Cranendonck
- Vergroten inkomsten uit deeltijdwerk bij uitkeringsgerechtigden.

De resultaten van dit plan komen tot uitdrukking in verschillende activiteiten

4. Verandering arbeidsmarktregio

Per 1 januari 2018 maakt de gemeente Cranendonck de overstap van de arbeidsmarktregio Zuidoost-Brabant naar de regio Midden-Limburg. Midden-Limburg biedt meer kansen voor Cranendonck dan de regio Zuidoost-Brabant. Weert ligt op fietsafstand van de meeste woonkernen van Cranendonck, terwijl om in Eindhoven te komen een auto nodig is. Het college wil lokaal dienstverlening aanbieden. Dat pleit sterk voor Midden-Limburg. Dat geldt ook voor onze bedrijven. Wanneer zij mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in willen schakelen, zoeken zij contact met De Risse. Ook zij hebben een 'natuurlijke loop' naar Weert.

5. Training Eritreeërs

In de toeleiding van Eritreeërs naar de arbeidsmarkt, wordt duidelijk dat zij extra ondersteuning nodig hebben. Dit heeft te maken met het feit dat zij niet gewend zijn om hun mening te geven, na te denken over de toekomst en wat zij daarin willen bereiken. Dit maakt het o.a. lastig voor hen om zich te presenteren/profileren aan een werkgever. Door Eritreeërs extra ondersteuning te bieden, vergroten we hun kans op integratie en het vinden van een baan.

Eritreeërs komen uit een repressief land, waarbij individuele zelfbewustwording of persoonlijke ontwikkeling gevaarlijk vraagstukken kunnen zijn. De training wordt lokaal gegeven door een oud-vluchteling met Eritrese achtergrond. Bij deze training begint de toekomstplanning eerst met een duidelijke inventarisatie van de persoonlijke talenten, vaardigheden en aspiraties. Deze grote vragen worden spelenderwijs en cultuursensitief gebracht. Hierdoor is het begrijpelijk en te verwerken. Inzicht wordt vervolgens omgezet in concreet geformuleerde doelen en stappenplan: de Toekomst Visie.

De training is in het voorjaar van 2018 lokaal gegeven aan circa 15 Eritreeërs. Alle deelnemers hebben een stappenplan opgesteld waarin zij hun toekomstvisie in Nederland verwoord hebben. Dit hebben zij ondersteund met een persoonlijke presentatie. De deelnemers zijn als vervolg op de training in beeld gebracht bij de arbeidsmakelaar om stappen te zetten richting de arbeidsmarkt.

4.3 Projecten die vanaf 1 januari 2019 van start gaan

1. Max. WW

In 2019 verwachten we ook een ander nieuw project op te starten: Max WW. De aanpak Max WW is voor inwoners met een werkloosheidsuitkering die dreigen 'door te zakken' naar de bijstand. In de laatste fase van de WW krijgen zij extra ondersteuning om werk te vinden. Op die manier verwachten we instroom in de Participatiewet te voorkomen. De uitstroom blijkt hoog.

2. Social Return

Met de komst van de Participatiewet is het meer dan voorheen van belang om werkgevers actief te benaderen om werkplekken beschikbaar te stellen voor mensen met een afstand tot de

arbeidsmarkt. Gemeente Cranendonck heeft zich daarom in december 2018 aangesloten bij het convenant bouw Midden Limburg. Tevens is SROI (Social Return on Investment) een instrument dat bijdraagt om mensen richting de arbeidsmarkt te helpen. SROI heeft als doel dat een investering van de opdrachtgever ook een sociale winst (return) oplevert, naast het 'gewone' rendement. Het 'hogere' doel van de inzet van SROI is duurzame (arbeids)participatie. De gemeente Cranendonck wil in 2019 Social Return in gaan zetten. De gemeente verplicht de opdrachtnemer om (bij een aanbesteding) een bepaald percentage van de aanneemsom te besteden aan de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Op deze manier krijgen ook deze inwoners de kans om hun positie op de arbeidsmarkt te verbeteren.

3. Project voorliggende voorzieningen

Begin 2019 is het project voorliggende voorzieningen gestart. Hierbij worden alle uitkeringsgerechtigden door een gespecialiseerd bedrijf gescreend op eventueel recht op een voorliggende voorziening zoals WaJong, WIA, heffingskortingen en WW.

4. Test & Training Center

De gemeente Cranendonck is in oriënterend overleg met de ministeries van Justitie & Veiligheid en Sociale Zaken en Werkgelegenheid, COA en IND. Daarin wordt onderzocht of vervroeging van de inspanningen op het gebied van re-integratie mogelijk is. Dat zou moeten gebeuren door het opstarten van een test & trainingscentrum op locatie in het asielzoekerscentrum. In feite levert dit een 'assessment' op van de kandidaten en wordt al gestart met een trainingsprogramma om daar opvolging te geven. Als dit prille initiatief leidt tot een pilot, gaat de gemeente Cranendonck hiermee van start. Dit sluit ook goed aan bij de wens van de minister om zo vroeg mogelijk en zo dual mogelijk inburgering op te gaan pakken.

6 Prognose 2019 en volgende jaren

Ook in 2019 en volgende jaren wordt het budget BUIG voor ongeveer 77% vastgesteld op basis van het aandeel in de historische lasten in het jaar t-2.

In de tweede helft 2018 is het aantal uitkeringen en daarmee de uitkeringslasten sterk afgenomen. Onze doelstelling is het aantal uitkeringen in de eerste helft 2019 verder terug te brengen van 263 op 1 januari 2019 tot 240 op 1 juli 2019. Hierdoor verwachten we in de komende jaren geen beroep op het vangnet te hoeven doen.